

PODEJŚCIE SYSTEMOWE DO EKSPORTU ŚWIEŻYCH OWOCÓW JABŁONI (*Malus domestica* L.) Z POLSKI DO KOLUMBII

1. WSTĘP

Przedmiotowe podejście systemowe sporządzono w formie umowy zawartej pomiędzy GŁÓWNYM INSPEKTORATEM OCHRONY ROŚLIN I NASIENICTWA (GIORIN) a KOLUMBIJSKIM INSTYTUTEM ROLNICTWA (ICA) w zakresie eksportu świeżych owoców jabłoni (*Malus domestica* L.) z Polski do Kolumbii. Niniejszy dokument określa warunki, które muszą być spełnione celem uniknięcia zawleczenia organizmów szkodliwych podlegających przepisom do Kolumbii.

2. CEL

Zagwarantowanie odpowiednich warunków do wypełnienia właściwych procedur mających na celu spełnienie wymogów fitosanitarnych eksportu świeżych jabłek (*Malus domestica* L.) z Polski do Kolumbii.

3. DATA WEJŚCIA W ŻYCIE

Podejście systemowe wchodzi w życie z dniem podpisania. Procedury eksportu mogą się rozpocząć po wypełnieniu wszystkich wymogów określonych w przyjętym podejściu systemowym.

4. OKRES OBOWIĄZYWANIA PODEJŚCIA SYSTEMOWEGO

Procedury określone niniejszym dokumentem podlegają weryfikacji w razie konieczności i będą wiążące do czasu ich weryfikacji w drodze zgodnego porozumienia (załączniki mogą być aktualizowane w każdym okresie wegetacyjnym).

5. SKRÓTY

- CAE: przechowalnie i pakowalnie
- ICA: Kolumbijski Instytut Rolnictwa
- GIORIN: Główny Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa, Polska
- GNCV: Krajowy Zespół ds. Kwarantanny Roślin
- PIORIN: Państwowa Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa, Polska
- UP: Sady lub zarejestrowane obszary, gdzie produkowane są jabłka.

6. ORGANIZMY SZKODLIWE PODLEGAJĄCE PRZEPISOM OBJĘTE POSTANOWIENIAMI NINIEJSZEGO ROBOCZEGO OPRACOWANIA

Cydia pomonella (Linnaeus, 1758)

Grapholita funebrana (Treitschke, 1835)

Hoplocampa testudinea (Klug, 1814)

7. STRONY

GŁÓWNY INSPEKTORAT OCHRONY ROŚLIN I NASIENICTWA (GIORIN),
POLSKA/KOLUMBIJSKI INSTYTUT ROLNICTWA (ICA)

PODEJŚCIE SYSTEMOWE DO EKSPORTU ŚWIEŻYCH OWOCÓW JABŁONI
(*Malus domestica* L.) Z POLSKI DO KOLUMBII

7.1. Ze strony Polski

Państwowa Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa (PIORIN), Polska

7.1.2. Sady lub zarejestrowane obszary, gdzie produkowane są jabłka (UP)

7.1.3 Przechowalnie i pakowalnie (CAE)

7.2 Ze strony Kolumbii

7.2.1. Instituto Colombiano Agropecuario - ICA

8. OBOWIĄZKI STRON

8.1 Państwowa Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa (PIORIN), Polska

8.1.1 Koordynacja, wdrażanie, nadzór oraz gwarantowanie, że wszystkie zainteresowane strony w Polsce realizować będą działania określone w przedmiotowym podejściu systemowym, oraz że będą odpowiednio zarejestrowane i certyfikowane.

8.1.2 Stworzenie rejestru CAE i UP zainteresowanych eksportem jabłek (*Malus domestica* L.) z Polski do Kolumbii. Rejestry te muszą być okresowo udostępniane ICA.

8.1.3. Nadzór nad działaniami podejmowanymi przez inspektorów fitosanitarnych PIORIN.

8.1.4. Podejmowanie niezbędnych działań korygujących w przypadku niewypełniania podejścia systemowego.

8.1.5. Poparty odpowiednimi zapisami nadzór nad działaniami związanymi z podejściem systemowym podejmowanymi w UP oraz zabiegami stosowanymi celem kontroli populacji organizmów szkodliwych objętych przedmiotowym podejściem systemowym.

8.1.6. Nadzór nad działalnością CAE.

8.1.7 Prowadzenie inspekcji fitosanitarnych przesyłek celem zweryfikowania obecności/braku organizmów szkodliwych objętych niniejszym podejściem systemowym.

8.1.8 Wydawanie urzędowych świadectw fitosanitarnych z dodatkową deklaracją wymaganą przez ICA.

8.2. Sady lub zarejestrowane obszary, gdzie produkowane są jabłka (UP)

8.2.1. UP wyrażające zamiar uprawy i eksportu jabłek (*Malus domestica* L.) do Kolumbii powinny być odpowiednio zarejestrowane i zatwierdzone przez PIORIN. Rejestrację taką należy przeprowadzać na początku stycznia każdego roku.

8.2.2 Współpraca z Krajowym Punktem Kontaktowym utworzonym przez PIORIN celem wymiany informacji odnośnie do przyjętego podejścia systemowego.

8.2.3 Sporządzanie i weryfikacja działających w UP systemów fitosanitarnych służących zwalczaniu organizmów szkodliwych w ramach przyjętego podejścia systemowego.

8.2.4 Postępowanie zgodne z postanowieniami podejścia systemowego.

8.2.5. Przekazywanie PIORIN zapisów odnośnie do środków stosowanych w UP

8.2.6. Przekazywanie numeru rejestracyjnego lub innych danych pozwalających powiązać UP z CAE

8.3 Przechowalnie i pakowalnie (CAE)

8.3.1 Odpowiednia rejestracja i zatwierdzenie przez PIORIN. Rejestrację taką należy przeprowadzać na początku stycznia każdego roku.

8.3.2 Współpraca z Krajowym Punktem Kontaktowym utworzonym przez PIORIN celem wymiany informacji odnośnie do przyjętego podejścia systemowego.

8.3.3 Zagwarantowanie, że wszystkie opakowania owoców przeznaczone na eksport

zaopatrzone są w odpowiednie etykiety pozwalające na identyfikację pochodzenia produktu.

8.3.4. Muszą być w stanie przekazać ICA rejestr UP umieszczających swoje owoce w CAE.

8.3.5. Muszą być w stanie przekazać informacje na temat eksporterów dokonujących obróbki owoców w danym CAE.

8.3.6 Czyszczenie urządzeń do sortowania i kalibracji owoców przeznaczonych na eksport do Kolumbii.

8.3.7. Oddzielne przechowywanie owoców eksportowanych do Kolumbii.

8.3.8. Inspekcja owoców na wejściu do CAE, jak również podczas sortowanie i pakowania.

8.3.9. Wyznaczenie odpowiedniego miejsca pracy dla pracowników PIORIN.

8.4. Kolumbijski Instytut Rolnictwa ICA

8.4.1. Pomoc techniczna i wsparcie administracyjne w zakresie przedmiotowego podejścia systemowego.

8.4.2. Wraz z PIORIN realizacja, wdrażanie i koordynowanie podejścia systemowego do eksportu świeżych jabłek (*Malus domestica* L) z Polski do Kolumbii.

8.4.3. Prowadzenie inspekcji, sprawdzanie i weryfikacja zgodności reguł określonych w niniejszym podejściu systemowym, zgodnie z zapotrzebowaniem.

8.4.4 Niezwłoczne powiadamianie PIORIN o niespójnościach w zakresie przyjętego podejścia systemowego.

9. ŚRODKI FITOSANITARNE

9.1. Przed zbiorem w UP:

9.1.1. Wszystkie UP zamierzające produkować jabłka (*Malus domestica* L.) na eksport do Kolumbii muszą być odpowiednio zarejestrowane i zatwierdzone przez PIORIN.

9.1.2. Wszystkie UP zaangażowane w eksport muszą aktywnie uczestniczyć w programie nadzoru fitosanitarnego służącego zapobieganiu występowaniu objętych przepisami organizmów szkodliwych, o których mowa w niniejszym podejściu systemowym zgodnie z wytycznymi podanymi w Załączniku I.

9.1.3. UP muszą spełniać warunki fitosanitarne określone w podejściu systemowym w zakresie *Cydia pomonella*, *Graphoita funebrana* i *Hoplocampa testudinea*.

9.1.4. UP muszą wyraźnie określić obszar zbioru i wysyłki owoców.

9.1.5. UP muszą postępować zgodnie z obowiązującymi przepisami w zakresie norm bezpieczeństwa i identyfikacji pochodzenia.

9.2. Po zbiorach w UP

9.2.1. Owoce po zbiorach w pojemnikach muszą być transportowane do CAE z wykorzystaniem bezpiecznych metod lub w szczelnie zamkniętych chłodzonych środkach transportu.

9.2.2. Wszystkie pojemniki muszą być odpowiednio oznaczone numerem partii lub producenta, aby umożliwić identyfikację pochodzenia.

9.3. W CAE

9.3.1. Wszystkie CAE zamierzające pakować i eksportować jabłka (*Malus domestica* L.) z Polski do Kolumbii w ramach przyjętego podejścia systemowego muszą być odpowiednio zarejestrowane i zatwierdzone przez PIORIN.

9.3.2. Obiekty CAE muszą być utrzymywane we właściwym stanie fitosanitarnym w celu zmniejszenia ryzyka porażenia organizmami szkodliwymi lub zanieczyszczenia owoców zatwierdzonych na eksport.

9.3.3. Wszystkie jabłka (*Malus domestica* L.) objęte podejściem systemowym muszą

być zapakowane w nieużywane wcześniej opakowania.

9.3.4. Wszystkie jabłka (*Malus domestica* L.) muszą być myte.

9.3.5. Opakowania zawierające produkt nie mogą zawierać innych owoców.

9.3.6. W CAE muszą panować dobre warunki fitosanitarne w punkcie przyjęcia, jak i późniejszego składowania owoców.

9.3.7. CAE nie może dokonywać obróbki innych owoców ani jabłek nie pochodzących z zatwierdzonych UP na tej samej linii ani w tym samym czasie.

9.3.8. Pracownicy CAE muszą przeprowadzać kontrole w obiektach wolnych od organizmów szkodliwych podlegających przepisom.

9.3.9. Owoce poddane kontroli i uważnemu sortowaniu muszą być przechowywane całkowicie oddzielnie od innych owoców niespełniających wymogów przyjętego podejścia systemowego.

9.3.10. Bezpośrednio po sortowaniu i zapakowaniu skrzynki muszą być ułożone na paletach, owinięte specjalną siatką i umieszczone w oddzielnym pomieszczeniu z zastosowaniem środków zabezpieczających.

9.3.11. Jeden dzień przed rozpoczęciem procesu sortowania i pakowania pracownicy CAE powinni przeprowadzić kontrolę pod kątem zapewnienia odpowiednich warunków w obszarach chronionych na terenie CAE. Zapisy z kontroli muszą być dostępne dla PIORIN.

9.3.12. Przechowalnie i pakownie powinny być poddawane regularnym kontrolom pracowników CAE pod kątem obecności organizmów szkodliwych podlegających przepisom. Odpowiednie zapisy muszą być dostępne dla PIORIN.

9.3.13. Jabłka (*Malus domestica* L.) w ramach przyjętego podejścia systemowego zostaną poddane kontroli PIORIN na terenie CAE.

9.3.14. W każdym CAE powinna znajdować się co najmniej 1 pułapka do monitorowania obecności *C. pomonella*.

9.3.15. PIORIN zweryfikuje zgodność warunków panujących w CAE z właściwymi wymogami.

9.4. Etap transportu

9.4.1. Zapakowane owoce muszą być przewożone z wykorzystaniem bezpiecznych metod celem uniknięcia wszelkich zanieczyszczeń.

9.4.2. Oznaczenie każdej palety powinno zawierać odpowiednie dane odnośnie do partii produkcji lub producenta, jak również CAE do celów identyfikacji.

9.5. W punkcie wysyłki

9.5.1. Kontrola uwzględni organizmy szkodliwe podlegające przepisom znajdujące się na wykazie Kolumbii, weryfikację opisu oraz danych identyfikacyjnych na etykiecie. Kontroli podlega próbka materiału wielkości 2% skrzynek z każdej partii z danej UP.

9.5.2. Kontrolę wykonują inspektorzy PIORIN

9.5.3. W przypadku stwierdzenia organizmów szkodliwych, partia zostaje odrzucona, a cała UP i powiązane CAE poddane zostaną szczegółowemu dochodzeniu.

9.5.4. Wszystkim przesyłkom muszą towarzyszyć wydane przez PIORIN świadectwa fitosanitarne zawierające następującą deklarację dodatkową:

- Niniejsza przesyłka została poddana kontroli, w wyniku której stwierdzono, iż jest ona wolna od: *Aculus schlechtendalii*, *Adoxophyes orana*, *Cydia pomonella*, *Grapholita funebrana*, *Hoplocampa testudinea*, *Parthenolecanium corni*, *Pseudococcus viburni*, *Pezicula alba*,
- Przesyłka pochodzi z miejsca zgodnego z zasadami podejścia systemowego opracowanego przez PIORIN-ICA.

10. KONTROLA W MIEJSCU WWOZU W KOLUMBII

10.1. Kontrola przesyłki

Przesyłki świeżych owoców (*Malus domestica* L.) z Polski sprawdzane są przez pracowników Krajowego Zespołu ds. Kwarantanny Roślin (GNCV) ICA w punkcie kontroli granicznej przed wwozem do Kolumbii. Pracownicy GNCV w punktach kontroli granicznej wdrażają procedury nadzoru i certyfikacji zgodnie z wewnętrznymi wytycznymi w zakresie kontroli owoców świeżych.

10.2. Zatrzymanie i odmowa wwozu towarów w punkcie wwozu

10.2.1. W przypadku niezgodności towarów z przedmiotowym podejściem systemowym ICA odmawia wydania zezwolenia na wwóz towarów. ICA wydaje świadectwo niezgodności i podejmuje niezbędne działania doraźne w celu ograniczenia ryzyka zawleczenia organizmów szkodliwych podlegających przepisom.

10.2.2. Przesyłki zawierające liście, pozostałości roślin lub gleby zostaną odrzucone.

10.2.3. Jeżeli w wyniku kontroli w punkcie wwozu wykryte zostaną organizmy kwarantannowe ICA powiadomi PIORIN i zakaze wwozu importowanych towarów.

10.2.4. Po wykryciu żywych organizmów kwarantannowych UP i CAE związane z przedmiotową przesyłką zostaną zawieszane do czasu zakończenia dochodzenia.

10.2.5. W koniecznych przypadkach ICA prześle informacje dotyczące kontroli owoców z Polski.

10.2.6. PIORIN przeprowadza dochodzenie w sprawie odrzuconych przesyłek celem ustalenia zakresu odpowiedzialności zaangażowanych stron.

11. WARUNKI OGÓLNE

11.1. ICA może przeprowadzić kontrolę weryfikacyjną jeśli uzna to za konieczne.

11.2. Działania w zakresie certyfikacji jabłek (*Malus domestica* L.) oraz podejmowane w ramach niniejszego podejścia systemowego podlegają regularnym przeglądom i ocenie przez ICA i PIORIN celem zagwarantowania dostosowania do bieżących wymagań i standardowych procedur.

11.3. Wytyczne w ramach niniejszego podejścia systemowego nie podlegają modyfikacji bez zgody ICA i PIORIN. Wszelkie zmiany wymagają zachowania formy pisemnej.

11.4. W ramach podejścia systemowego urzędowymi językami będą: angielski, polski i hiszpański. Wersja angielska ma znaczenie rozstrzygające.

ZAŁĄCZNIK I WYTYCZNE DO PROGRAMU NADZORU FITOSANITARNEGO

1. Wytyczne odnośnie do nadzoru nad *Cydia pomonella*

PIORIN prowadzi nadzór nad aktywnym programem lustracji służącym wykrywaniu *Cydia pomonella* na miejscu w UP zarejestrowanych i przygotowanych do eksportu świeżych jabłek (*Malus domestica* L.) do Kolumbii.

UP musi spełniać poniższe wymogi:

- W zarejestrowanych UP przygotowanych do eksportu jabłek (*Malus domestica* L.) do Kolumbii próg szkodliwości ekonomicznej nie powinien przekroczyć 5 osobników/ha/tydzień.
- PIORIN musi wprowadzić w UP program monitorowania *Cydia pomonella* z zastosowaniem specyficznych pułapek lepowych typu delta. Pułapki stosuje się również w celu określania schematów lotów.
- Nadzorowane przez PIORIN UP muszą sprawdzać pułapki typu delta trzy razy w tygodniu, przy czym umieszcza się jedną pułapkę na każde 1-4 ha od początku kwitnienia do końca zbiorów.
- Pułapki typu delta umieszcza się w środku korony drzew po stronie zacienionej aby uniknąć promieni słonecznych. Wejście do pułapki powinno być skierowane w stronę przeważającego kierunku wiatru.
- Wszystkie pułapki typu delta powinny być oznaczone kodem identyfikacyjnym.
- Nadzorowane przez PIORIN UP powinny mieć bazy danych służące do prowadzenia zapisów i rejestrowania ustaleń z pułapek typu delta. Te bazy powinny być udostępniane ICA w razie konieczności.
- Zapisy należy uzupełniać po każdym sprawdzeniu pułapek. Zapisy dotyczące stwierdzenia organizmów szkodliwych należy przechowywać co najmniej przez rok.
- PIORIN musi prowadzić stały program integrowanej ochrony roślin do pomiaru i zwalczania *Cydia pomonella* z uwzględnieniem środków: agrotechnicznych, mechanicznych, fizycznych, biologicznych itd. W każdym przypadku przekroczenia progu szkodliwości ekonomicznej ustalonego na poziomie 5 osobników/ha/tydzień należy wdrożyć dodatkowe środki, takie jak; pułapki masowe, stanowiska z przynętami lub dopuszczone w Polsce zabiegi chemiczne.

W przypadku przekroczenia progu szkodliwości ekonomicznej dla *Cydia pomonella*, w terenie należy wdrożyć następujące środki:

- Obserwacje terenowe przed zbiorem, pobieranie prób owoców należy prowadzić z założeniem pobrania 1000 owoców (20 owoców z 50 drzew), w tym 20 drzew znajdujących się na granicach i 30 drzew w różnych miejscach wewnątrz sadu.
- Drzewa wybiera się losowo poruszając się zygzakiem pomiędzy dwoma rzędami i wybierając losowo po jednym drzewie z każdej strony przejścia do uzyskania wymaganej liczby owoców. Próbę należy pobierać z owoców rosnących w największym skupieniu w najbardziej produktywnej części korony położonej od południowego wschodu.
- Spośród 1000 sprawdzanych sztuk pobiera się próbę 100 owoców z uszkodzeniami do badania laboratoryjnego. Należy ustalić liczbę osobników żywych oraz etap cyklu rozwojowego. W przypadku tych owoców dopuszczalny próg szkodliwości ekonomicznej wynosi 0,5 – 1% porażonych owoców. W przypadku przekroczenia tego poziomu w danym sezonie eksport

jabłek do Kolumbii jest niedozwolony.

2. Wytyczne odnośnie do nadzoru nad *Hoplocampa testudinea*
PIORIN prowadzi nadzór nad aktywnym programem lustracji służącym wykrywaniu *Hoplocampa testudinea* na miejscu w UP zarejestrowanych i przygotowanych do eksportu świeżych jabłek (*Malus domestica* L.) do Kolumbii.

UP musi spełniać poniższe wymogi:

- W zarejestrowanych UP przygotowanych do eksportu jabłek (*Malus domestica* L.) do Kolumbii próg szkodliwości ekonomicznej nie powinien przekroczyć 1 osobnika/pułapkę.
- PIORIN musi określić dla UP program zastawiania białek pułapek lepowych na *Hoplocampa testudinea*. Pułapki stosuje się również w celu określania schematów lotów.
- Nadzorowane przez PIORIN UP muszą sprawdzać pułapki raz w tygodniu i zastawiać je co najmniej od początku fenologicznej fazy C-D (wykształcenie się pąka kwiatowego) owoców.
- Wszystkie pułapki powinny być oznaczone kodem identyfikacyjnym.
- Nadzorowane przez PIORIN UP powinny mieć bazy danych służące do prowadzenia zapisów i rejestrowania ustaleń z pułapek. Te bazy powinny być udostępniane ICA w razie konieczności.
- Zapisy należy uzupełniać po każdym sprawdzeniu pułapek. Zapisy dotyczące stwierdzenia organizmów szkodliwych należy przechowywać co najmniej przez rok.
- Od pierwszego stwierdzenia *Hoplocampa testudinea* do zbiorów należy prowadzić obserwację 100 owoców (po 2 owoce z 50 drzew). W każdym przypadku przekroczenia progu szkodliwości ekonomicznej ustalonego na poziomie 3% należy wdrożyć dodatkowe środki.

SYGNATARIUSZE

Andrzej Chodkowski

Główny Inspektor

Główny Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa, Polska

Luis Humberto Martinez Lacouture

Gerente General

Institute Colombiano Agropecuario Date :